

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

28 август 2019 година

ТРЕТИ МОДУЛ (120 минути)

Аргументативния текст напишете в свитъка за свободните отговори на предвиденото място.

41. Прочетете откъса от книгата на Алеко Константинов „Бай Ганьо“ и в свитъка за свободните отговори напишете аргументативен текст в обем до 4 страници на тема *Родното и чуждото*. Преди текста отбележете жанра му – интерпретативно съчинение или есе.

Разговор между бай Ганя и „опърничавото хлапе“ не можа да се завърже. От първа среща и инстинктивно някак те сетиха, че не са един за друг, защото, според българската пословица (ех, че изящни пословици е създал българският гений!), „краставите магарета през девет баира се подушват“. Единият дошъл от България, другият живял в Европа, все би имало какво да поприказват, понеже все пак трябва да има някоя различа между Запада и нашата татковина. Впрочем, тая разлика бай Ганьо не я сещаше и как ще я сети! Той, дето ходи, носи със себе си своя атмосфера, свои нрави и обичаи, търси си жилище по своите вкусове, среща все свои хора, на които е навикнал и в които, разбира се, не вижда нищо ново: отиде ли във Виена, той ще се спре в хотел „Лондон“, там е също така задушено, също мирише на кухня и на сернисти водород, както и у дома му; среща се със същите турци, гърци, арменци, сърби, арнаути, каквито е привикнал да среща всеки ден; няма да иде в кафе „Хабсбург“, понеже го е страх да не го оскубят, а ще влезе пак в гръцкото кафене, което е също тъй нечисто и задушено от вечен дим, както са и нашите кафенета. За търговия ли отива, ще иде при българите търговци, а чрез тях той даже не сеща, че влиза в съприкосновение с европейци. А че именно във от тая ограничена сфера се почва европейският живот, той нито знае и като че не иска даже и да знае. Възпитанието, нравственият мир на европейца, домашната му обстановка – плод на вековна традиция и постепенно усъвършенствуване умственото движение, обществените борби и начинът на воденето им, музеите, библиотеките, филантропическите учреждения, изящните изкуства, хилядите проявления на прогреса не обременяват вниманието на бай Ганя.

„Чунким баща ми все опери е слушал“ – каже бай Ганьо и обаян от този принцип на окаменелост и ултратроградство, не се стряска твърде много от „новата мода“, т.е. от цивилизацията. Но при всичко това бай Ганьо няма доблестта на китайците – да се ограда със стена против нахлуването на цивилизацията и при всичко, че го въодушевява принципът „баща ми това не е правил и аз няма да го правя“, но току видиш, че си облякъл чиста риза, турил си ръкавици, па кога го назорят, облича и фрак, сърди се, смее се, ама облича фрака. Чуваш го, че казва „pardon“, говори за „костентуцията“, похвалява се сам-там, че обича „супа“, когато всъщност една люта чорба би предпочел от всички европейски гозби.